

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 4 fillér.

MERJELNIK HETENKINT EGYSZER:
szombaton és egyes rend-
kívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (város-
háza, földszint 7. sz. Ide
küldendők a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállal-
at Irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

== Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.** ==

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hónap 28-án közgyűlést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével. Elnök üdvözlővén a bizottsági tagokat, így szólt: Nem zárhatom el ama nyugtalanság kifejezését, amely bizonyosan a törvényhatósági bizottság tagjainak lelkét is elfogta külpolitikánk egén tornyosuló fellegetek látva, amelyek vészes villámokkal és fenyegető veszélyekkel vannak telve. De bizzunk külpolitikánk vezetőinek bölcsességében és még inkább az isteni Gondviselésben, hogy elhárítják fejünk felett a veszedelmeket. Üdvözlöm a megjelenteket újból és a közgyűlést megnyitom. Végül ajánlom, hogy a szokás-hoz híven az interpellációt a polgármesteri jelentés után tárgyaljuk.

A közgyűlés a következő ügyeket tárgyalta:

1. Polgármesteri jelentés szeptember és október hónapokról.

A polgármesteri jelentés felolvasása után Dr. Komlóssy Imre biz. tag kérde a polgármestertől, miben áll a vizsgálat ügye, melynek elrendelése végett a közgyűlés felírt a belügyminiszter urhoz. A polgármester, majd elnöklő főispán kijelenti, hogy szorgalmazták ezen ügyet a Minisztériumban, de a Minisztérium közegei ez idő szerint túl vannak terhelve munkával.

A jelentést a közgyűlés tudomásul veszi.

A polgármesteri jelentés tudomásul vétele után Révi Nándor dr. bizottsági tag terjesztette elő interpellációit és pedig a Batthyány-utcai gyalogjáró, a fűvészkert-utcai városi bérháznál felhalmozódott lakbérhátralék és Aczél Gézának megszavazott 5000 korona munkadíj ügyében.

Kovács József polgármester válaszában kijelenti, hogy a Batthyány-utca gyalogjárója legközelebb helyre lesz állítva és nem a városi Tanácson mult a munka el nem végzése. A fűvészkert-utcai ház lakbérhátralékának ügyére megjegyzi, hogy a hátralékos összeg biztosítva van és bérli hátralékát 1913 január 1-ére meg fogja fizetni. Az Aczél Gézának megszavazott 5000 korona munkadíjra vonatkozólag kijelenti a polgármester, hogy az interpellációra 30 nap múlva fog felelni.

A közgyűlés a polgármester választát tudomásul vette.

2. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata a Debreczen—hosszupályii th. ut építésére Lehmann László vállalkozóval kötött szerződésnek Berger Mór és társai által átvállalása tárgyában.

A közgyűlés a leiratot tudomásul vette.

3. Vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirat a Nagyerdőn felépítendő egyetemi közkórházra vonatkozólag, ezzel kapcsolatosan a Korb Flóris műépítész által elkészített tervvázlatok és költségösszeállítás bemutatása.

A közgyűlés a leiratot tudomásul vette.

4. Győr vármegye közönségének megkeresése a gazdasági külső cselédek helyváltoztatási és felmondási ide-

jének szabályozása tárgyában a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez intézett feliratának támogatása iránt.

A közgyűlés az átirat felett napirendre tér.

5. Miskolcz város közönségének átirata az állami vasműveknek a vaskartellből kilépése ügyében a m. kir. miniszterelnök urhoz intézett feliratának támogatása iránt.

A közgyűlés az átiratot támogatja.

6. Marostorda vármegye közönségének átirata a telepítés és parcellázás kérdésében a m. kir. kormányhoz és a törvényhozás mindkét házához intézett feliratának támogatása iránt.

A közgyűlés az átiratot hasonló szellemű felirattal támogatja.

7. Csanád vármegye közönségének megkeresése a városi állami anyakönyvvezetők és helyettesek jelenlegi rendezetlen állásaiknak rendezése tárgyában.

A közgyűlés az átiratot hasonló szellemű felirattal támogatja.

8. Tanácsi előterjesztés az egyetemi új kórház, a szanatórium telkének és a bábaképző-intézet telkének a m. kir. kincstár részére átengedése tárgyában.

A közgyűlés a fentemlített telkeket az államkincstár javára átengedi.

9. Péterfia-utca 11. sz. telek megvételének ügye.

A közgyűlés a telek megvételét nem szavazta meg és utasítja a Tanácsot, hogy építendő tulajdonosoknak az építési engedélyt adja meg.

10. Dr. Sámly László és társa ajánlata a Batthyány-utca 17. sz. házasteleknek a város részére eladása tárgyában.

A közgyűlés elfogadta Dr. Freund Jenő bizottsági tag indítványát, hogy a város vegye meg a Batthyány-utca 17. sz. házastelket 160,009 koronaért.

11. Tanácsi előterjesztés a város részére megvenni elhatározott Méliusz-tér 2. sz. házastelek ügyében.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

12. Tanácsi előterjesztés a város házi- és alapítványi pénztára felesleg pénzeinek, valamint a gyám-pénztár törvényes biztosíték mellett el nem helyezhető pénzeinek az 1913. évben elhelyezése tárgyában.

A közgyűlés hosszabb vita után kimondta, hogy a régiebb 9 pénzintézetnek egyenlő arányban juttat betétet, azonban kisebb összegű betéteket ad a többi öt pénzintézetnek is.

13. Ugyanaz a közkórház kiegészítésére megfelelő (95,000 kor.) összegű kölcsön megszavazása iránt.

A közgyűlés a kölcsönt a közkórháznak megszavazta.

14. Ugyanaz a siketnémák intézetének csatornázása ügyében.

A siketnéma intézet csatornázását a közgyűlés elrendelte.

15. Ugyanaz a gyalogjárdán való közlekedés tárgyában alkotandó szabályrendelet tárgyában.

A szabályrendelet-tervezetét a közgyűlés a napirendről levette.

16. Ugyanaz a külső gazdasági cseléd lakóházak építésére vonatkozó szabályrendelet-tervezet tárgyában.

A szabályrendelet-tervezetét a közgyűlés a napirendről levette.

17. Ugyanaz a pallagi III. sz. tagbirtokon dohány-szin és istálló építése ügyében.

A közgyűlés a dohány-szin és istálló építését elrendelte az esetben, ha a bérlő az építési költség 8%-át megfizeti.

18. Jelentés egy fegyelmi ügy befejezéséről.

A közgyűlés a fegyelmi ügy befejezését tudomásul veszi.

19. Vidoni Testvérek és Társa czég kérelme a vidékről behozott hus fogyasztási adópótlékának elengedése iránt.

A közgyűlés a Vidoni Testvérek kérését teljesíti.

20. Dr. Somogyi Zoltán kórházi szemészeti főorvos kérvénye a közkórháznál rendelő orvosi minőségben eltöltött szolgálati idejének nyugdíjra jogosító szolgálati idejéhez hozzászámítása tárgyában.

A közgyűlés folyamodó kérelmét teljesítette.

21. Csapó László szegényügyi biztos kérvénye fizetésének rendezéséről és állandósítása tárgyában.

A közgyűlés kérelmező fizetésének rendezését és állandósítását elrendelte.

22. László Imre kérvénye szolgálati idő beszámítása iránt.

A közgyűlés a kérelmet nem teljesítette.

23. Magyar József és társai kérvénye szolgálati idő beszámítása iránt.

A közgyűlés a kérelmet nem teljesíti.

24. Bara Sándor kérvénye szolgálati idő beszámítása iránt.

A közgyűlés kérelmezőnek a tűzoltói szolgálatban eltöltött idejét nyugdíjába beszámította.

25. Kovács Ferenc volt utcáseprő kegydíj iránti kérvénye.

A közgyűlés folyamodónak havi 10 korona kegydíjat szavazott meg.

26. Özvegyi segély iránti kérvény.

A közgyűlés Veress Imre volt városi hivatalnok özvegyének 1040 korona özvegyi segélyt szavazott meg.

27. Szabadság iránti kérvények.

A közgyűlés a kért szabadságkérelmeket teljesítette.

A tárgysorozat kimerítettén, elnöklő főispán ezután megköszönvén a bizottsági tagok érdeklődését, a hitelesítő közgyűlés idejét november 29-ikének d. u. 4 órájára tűzte ki a közgyűlést berekesztette.

Hirek.

— „A Város“ átalakítása. Lapunk felelős szerkesztője javaslatot adott be a városi Tanácshoz a szerkesztésében megjelenő „A Város“ c. lap átalakítása tárgyában. A városi Tanács a javaslatot elfogadta egész terjedelmében és kimondta, hogy „A Város“ 1913 január 1-től havonként kétszer fog megjelenni füzet alakjában 8—16 oldalon. A lapot, mint eddig, a törvényhatósági bizottsági tag urak ingyen kapják. Nem bizottsági tagoknak az előfizetési ár a régi marad, évenként 6 korona. A városi Tanács a felelős szerkesztő előterjesztésére a lap főszerkesztői tisztével Dr. K. Tóth Mihály tanácsnokot bizta

meg, aki eddig is munkatársa volt a lapnak és magvas cikkeivel sok érdekes kérdést megvilágított. Az új lap kék-sárga borítékban fog megjelenni művészi kivitelű címképpel, melyet Dr. K. Tóth Mihály tanácsnok rajzolt. „A Város“ 1913 január 1-től kezdve közölni fogja a város közgyűlésén elhangzott beszédeket és a közgyűlési tárgyakra hozott határozatokat, a bizottságok üléseit, figyelemmel fogja kísérni összes kultur- és emberbaráti intézményeink életét, a színházak és a megvalósítandó ügyeket szakavatott tollal írt cikkeiben fogja ismertetni. — Amennyiben terünk engedi, közölni fogjuk a Debreczen sz. kir. város közlevéltárában őrizett és még eddig napvilágot nem látott régi okmányokat és a multak azon emlékeit, melyek érdekelni fogják bizonyára lapunk olvasóit. Az új lap hirdetések is fog közölni, kérjük mindazokat, akik hirdetni óhajtanak, ezen szándékukat szíveskedjenek Debreczen sz. kir. város könyvnyomda vállalatával tudatni, ugyancsak ide küldendők az előfizetési díjak és az esetleges reklamációk. A lap szellemi részét illető közleményeket kérjük a lap felelős szerkesztőjéhez, Koncz Ákos főlevéltáros, tb. tanácsnokhoz küldeni (városi levéltár).

— **Felhívás.** Felhívom a városi tisztviselő, segéd és kezelő személyzet azon tagjait, kik vasuti arcképes igazolványukat az 1913. évre leendő meghosszabbítás végett még be nem adták, hogy úgy a m. kir. államvasutira, mint a Kassa—oderbergi vonalra szóló igazolványukat a polgármesteri hivatalba f. évi december hó 5-ig adják be.

Debreczen. 1912. évi november hó 28-án.

Kovács József,
polgármester.

— **A városi csatorna-hálózat.** A Magyar Mérnök és Építész Egylet Debreczeni Osztályában folyó hó 30-án szombaton este 6 órakor a városháza tanácstermében felolvasó ülésen tárgyalja a városi csatorna-hálózat szennyvizének tisztítását Czverdélyi Andor kultur mérnök. E kiváló szaktudással bíró mérnök ki külön tanulmányokat folytatott, hogy választott tárgyát teljesen kimerítse — uttörő munkát végez városa közönségének érdekében akkor, midőn e nagy tanulmányt a laikus közönségnek is hozzáférhetővé teszi. Az előadást vetített képekkel kíséri. Feleslegesnek tartjuk hangsúlyozni a tárgynak épp a városunkra vonatkoztatott fontos és aktuális voltát. A nagy közönségnek alkalma lesz beletekinteni a műszaki tudomány e specialis részébe és szükség esetén e téma tárgyalásakor irányító helyen okszerűen szólhat e tárgyhöz. Miután a felolvasó gyűlés nyilvános, ajánljuk főleg a törvényhatósági tag urak figyelmébe a felolvasáson való részvételt. Előadás után az „Angol Királynő“ fehér termében a mérnökök és vendégeik vacsorán vesznek részt.

— **Gyermekek felruházása.** Csendes, szinte családias, de rendkívül megható ünnepség színhelye volt tegnap a r. kath. főgimnázium tornaterme. Tegnap délután 3 órakor tartotta itt a „Csütörtöki felolvasó estét“ rendező bizottsága szokásos ruha kiosztását s mintegy 150 gyermeket látott el cipő, kabát vagy ruhával azon felolvasó esték jövedelméből, mely „Csütörtöki felolvasó esték“ néven olyannyira közismert s amely esték magas irodalmi s művészi színvonaluk által nemcsak a humanizmusnak, de a kulturának is hatalmas előmozdítói. Lóky Béla dr., a rendezőbizottság lelkes s fáradhatlan buzgalmu vezetője rendkívül kedves s magas röptű beszéddel nyitotta meg az ünnepséget, megemlékező beszédében arról, hogy az ideig tartott 9 ruhakiosztáson több mint tizenhatezer korona értékű cipő, ruha, s kabát került kiosztásra a szegény, nyomorgó gyermeknépesség között, mely

összeg mind a csütörtöki felolvasó esték jövedelméből került össze. Hát még a sok pénzbeli segély! Ez a tény maga igazolja az esték látogatottságát! Megható volt nézni a sok rongyos, mezitlábos gyermek arcán a felvillanó örömtelege mosolyt. A boldogságtól ragyogó szemeket, midőn az új ruhát felhuzta, az új köpönyegét magára öltötte a borzas kis nebuló. A bizottság, tantestület, érdeklődők csoportja meghatva néztek eme kedves jeleneteket, míg a ruha kiosztás végeztével egy felruházott szegény leányka csinos köszönő beszéde s dr. Lóky gyönyörű záró szavai után a szép kis ünnepség véget ért.

— **Meghívás** a Muzeumi Bizottságnak: folyó évi december 3-án, kedden d. u. 1/2 órakor a Csokonai-körtermében, Hatvan-utca 23-dik szám alatt tartandó ülésére. Az ülés tárgyai: A muzeum 1913. évi munkarendje, költségvetése, állami segélye. A Mélius-féle alap felhasználása. Muzeumigazgató időszakos jelentése. Egyéb folyó ügyek. Ajánlás megüresedő tagsági helyre.

— **Szabályrendelet a gyaloguton közlekedés biztosításáról.** Városunk törvényhatósági bizottsági közgyűlése levette a napirendről a gyaloguton közlekedés biztosításáról szóló szabályrendelet-tervezetet. Miután annak tárgyalása, amint hisszük, sorra kerül, már most felvetjük azt a kérdést, nem volna-e helyes ezen alkotandó szabályrendelet-tervezetben kimondani, hogy a gyalogjárókon gyermekocsikat tolni nem szabad. Nem egyszer láthatjuk, különösen a piac-utcai aszfalton, hogy két-három gyermekocsit tolnak egymás mellett úgy, hogy a gyalogközlekedés emiatt akadályozva van. Nem helyesebb volna-e ezen gyermekocsik forgalmát a piac-utcai fasorba terelni. Itt sokkal simább volna a kocsi tologatása, a közlekedést nem akadályozná és a kisebb-nagyobb gyermekek füle is megvolna kimélve azoktól a kevésbé épületes beszédektől, melyeket az aszfalton hallhatnak. A gyermekeknek szükségük van a jó levegőre és már abból a szempontból is sokkal egészségesebb, ha a fasor tiszta levegőjében tologatják a kocsijukat, mint az emberektől ellepett aszfalton. Ajánljuk ezen pontot a törvényhatósági bizottság figyelmébe. Más városokban is szabályozva van ez az ügy és ha már megalkotjuk a gyalogjáróra vonatkozó szabályrendeletet, ne hagyjuk ki belőle a gyermekocsik ügyét.

— **A vetések állása.** A „Köztelek“-hez beérkezett tudósítások szerint a legutolsó héten a mezőgazdaság helyzete annyiban javult, amennyiben az utóbbi száraz, derült napok lehetővé tették az őszi munkálatok továbbfolytatását. Legtöbb vidéken természetesen nem lehet már pótolni a mulasztásokat, így a tervezett őszi vetéseknek egynegyede-egyötöde feltétlenül elmarad s ez a körülmény egybevetve másokkal, a jövő év tavaszán újabb mizériáknak veti előre az árnyékát. A munkás és cselédhiány s az ezzel kapcsolatos magas munkabér, mely nem áll arányban a jövedelemmel, állandó panasz tárgya a gyakorlati gazdáknak. Többen a cselédtörvény lábáira, nagyarányú parcelázásokra, a cukorrépatermesztés tultengésére stb. vezetnek vissza a baj okát: a főbaj azonban mégis csak az, hogy kevés a kézimunkaerő. Míg mezőgazdaságunk intenzivitása erős léptekkel fejlődik, azalatt a mezei munkásság nem hogy a kereslet emelkedéséhez képest szaporodnék, ellenkezőleg mindinkább fogy. Ez a csökkenés nemcsak viszonylagos, de abszolút, mert az évi 100—120,000 kivándorlónkat nem pótolja a természetes szaporulat abban a munkásrétegben, amelyet a kivándorlás megtizedel. Nagy és súlyos problémaként nehezedik tehát a mezőgazdaságra a munkás-kérdés, ennek megfontolásával kell majd foglalkoznunk a tél nyugodtabb óráiban.

— **Inségakció Szatmár megyében.** A hegyvidéki miniszteri kirendeltség nagykarolyi megbízottja útján tájékoztatást szerzett a földmivelésügyi minisztérium azokról az óriási csapásokról, melyek a kedvezőtlen időjárási viszonyok következtében Szatmár megye földmivelőnépét sújtották. A kormány intézkedése folytán az ekként fenyegető inség enyhítésére öt millió koronát irányoztak elő, melyből jelentékeny összeg jut Szatmár megyére is. Az engedelmzett terményeket 25—50 százalék kedvezménnyel, ingyenes vasuti szállítás és azonnali készpénzfizetés mellett osztja ki az arra rászorult kisgazdák között. A „Szatmármegyei Gazdasági Egyesület“ legutóbbi választmányi ülésén foglalkozott ezzel az ügygel s elhatározta, hogy az azonnali készpénzfizetés ellen fölratot intéz a földmivelésügyi kormányhoz, mert az inség azonnali készpénzfizetésre való rászorítása az egész akciót illuzóriussá teszi.

Körözés.

360,390—1912. IV. ü. o. Dunaföldvár községben 1876. évben született, állandó lakással nem bíró özv. Gáspár Jánosné szül. Barna Erzsébet, anyja: Teréz cselédilletőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük a hatóságokat, hogy nevezettet nyomoztatni, s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek.

A séesfőváros tanácsa.

Szerkesztői üzenetek.

K. L. Kolozsvár. Leveledet megkaptam és a kívánt cikk december 15-ikére kezében lesz. A lappéldányokat megkaptam.

Sz. K. Kassa. Arról a bizonyos kérdésről írott cikket vártam, eddig azonban nem kaptam meg. Igen kérek, légy szives azt postára tenni, hogy a lap decemberi számában közölhessem.

G. Gy. Székesfehérvár. Városunk levéltárában 10 drb régi annalis van. A kéredezett családnak nálunk nincs nemeslevele.

A debreczeni kir. ügyésztől.

1912. El. 23. A/86.

Szükségesnek tartom fölhívni a cím figyelmét arra, hogy mozgósítás esetén hírlap útján semiféle hirt közzétenni a mi csapattestünkről nem szabad. Az erre vonatkozó tilalom a hivatalos lap e hó 24-iki számában már meg is jelent. A büntető törvénykönyv 456. §-a következőleg szól:

„Öt évig terjedő államfogházzal és 8000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő az, aki az Osztrák-Magyar monarchia fegyveres erejének állásáról, mozdulatairól, erejéről és működéséről, az erődök és erődítmények állapotáról, ugyszintén a fegyverek, hadiszerek és szerelvények mennyiségéről, minőségéről vagy szállításáról, miután az ilyenü közlések már eltiltattak vagy a közlések minőségéből vagy a fennforgó körülményekből beláthatta, hogy közlése által az állam érdeke sértetik meg, valamely körülményt sajtó útján tesz közzé, amennyiben a körül-

mény nem a kormány által nyilvánosságra hozott tudósítást tartalmazza."

E törvényszakas minden irányban felvilágosítást nyújt. Szíveskedjék tehát úgy az állam, mint saját érdekében ehhez a legszigorubban alkalmazkodni.

Debreczen, 1912 november 24.

Gáthy,
kir. ügyész,
sajtó ker. közváltó.

21,301—1912.

Pályázati hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tanácsa pályázatot hirdet a városi vízvezetési főgépészi állásra.

Javadalmazás:

Évi fizetés 2000 korona, természetbeni lakás a vízmű telepen, két szoba, konyha, kamara, egy pince, egy fűkamara, egy sertés ól, egy baromfi ól; fűtésre 16 m³ tűzifa a városi faraktári telepen átadva, esetleg ennek megfelelő mennyiségű szén, vagy pirszén, villamos világítás, szabad vízhasználat.

Pályázhatnak 30 évet be nem töltött, szabályszerű képesítéssel bíró magyar honos gépészek, kik a villamos motor és turbina szivattyu kezelésében legalább egy évi gyakorlatot igazolni tudnak s a vízvezeték kezelésében jártasak. A pályázati kérvényhez csatolandó a képesítési s gyakorlati bizonyítvány, hatósági orvosi bizonyítvány, keresztlevél.

A pályázati kérvények f. évi december hó 20-án d. e. 12 óráig a polgármesteri hivatalhoz nyújtandók be. Elkésve beadott, vagy kellően fel nem szerelt pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A városi Tanács fentartja magának a jogot, hogy a pályázatok mellőzésével más uton tölthesse be az állást.
Debreczen, 1912 november 18.

A városi Tanács.

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYŰJTEMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

„Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen múltjából.

Írta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg ezen kötetről, mely Debreczen múltját rajzolja meg megfigyelő tollal.

Ára 3 korona.

Tisztviselőknek, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyesületeknek és tanulóknak 2 kor. o o

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlévtár.)

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS » KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA. (VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺☺☺☺☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésesebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺☺☺

Tartós betűerebből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.